

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

Μεταξύ Περιόδων

(από ΚΘ' εις Λ')

ΣΤΥΞ

Χωρολογική Συνάντηση της Ζαρούχλας

26 -28 Αυγούστου 2016

*Χωρολογική Συνάντηση
στην Ζαρούχλα*

**ΥΔΑΤΑ ΤΗΣ ΣΤΥΓΟΣ
ΦΕΝΕΟΣ ΚΑΙ ΝΩΝΑΚΡΙΣ**

Συνοπτικό Πρόγραμμα

Παρασκευή, 26 Αυγούστου

11.15 π.μ.	Αναχώρηση
12.00	Αρχαιολογικό Μουσείο Αιγίου
3.30 μ.μ.	Λίμνη Τσιβλού
	Ζαρούχλα
9.45 μ.μ.	Δείπνο

Σάββατο, 27 Αυγούστου

9.30 π.μ.	Φενεός Επισκόπηση του χώρου. Πausανίας VIII, 13, 5 – 18, 8. Οροπέδιο μεταξύ Αροανίων (Χελμού), Κυλλήνης (Ζήρειας) και Ολίγυρτου (Σκίπιζας).
-----------	--

Όλβιος (Αροάνιος) ποταμός και Καταβόθρες. Έργα Ηρακλέους.
Αρχαία Φενεός (Καλύβια).

Φενεατική ιπποτροφία. Οδυσσειακά. Ποσειδών Ίππιος και Αθηνά
Τριτωνίς στην Ακρόπολη.

Ιερόν Δήμητρος Ελευσινίας. Τελετή. Όπρια πλήν κυάμων. Ναός
Δήμητρος Θεσμίας 15 στάδια από την πόλη, υπό την Κυλλήνη.

Κύριαι οδοί από Φενεό:

Α και ΝΑ προς Στύμφαλο.

ΒΑ προς Πελλήνη και Αιγείρα (σχίζεται ο δρόμος βορειότερα κατά
την Καρυά).

Σε απόσταση 15 σταδίων επ' αυτού του δρόμου ναός Απόλλωνος
Πυθίου (Γκούρα;). Ίδρυμα το ιερό Ηρακλέους κατά τις Φενεατικές
παραδόσεις. Θυσίες εις Απόλλωνα και Άρτεμι.

Τρίτη οδός προς βορρά οδηγεί στο όρος Κράθι (μεταξύ Φενεού
και Ζαρούχλας, το βουνό της Ζαρούχλας ή Προφήτης Ηλίας) απ'
όπου πηγάζει ο Κράθις ποταμός, κοντά στις εκβολές του οποίου (~
Ακράτα) ήσαν οι περίφημες Αιγές. Στο όρος Κράθι υπήρχε ιερό της
Πυρωνίας Αρτέμιδος από το οποίο έπαιρναν φωτιά οι Αργείοι για
τα Λερναία.

Α. ο δρόμος σχίζεται και αριστερά (ΝΔ) οδηγεί εις Κλειτορία, δεξιά
δε (ΒΔ) εις Νώνακρι και τα Ύδατα της Στυγός. Η Νώνακρις
τοποθετείται στην περιοχή των χωριών Σόλος, Μεορρούγι και
Περιστέρα, αλλά συνάδουσα με την περιγραφή του Πausανία θα
ήταν θέση ψηλότερα και νοτιώτερα – νοτιοδυτικότερα στα
Αροάνια. Κατά πληροφορία αυτόπτη πεπαιδευμένου Έλληνα που
δόθηκε στον Schwab όταν το 1848 (και λίγο το 1849) περιηγήθηκε
την Αρκαδία με τον von Prokesch-Osten, διατελέσαντα πρέσβυ της
Αυτροουγγρικής Αυτοκρατορίας στην Αθήνα, τείχη υφίσταντο στις
πλαγιές των Αροανίων νότια του Σολού και δυτικά της Ζαρούχλας,
ακριβώς όπου θα περίμενες την Νώνακρι κατά Pausanία. Το
απόσπασμα από το σπάνιο βιβλίο έχει ως εξής: Nonacris
vermutheten fruehere Reisende [και οι πάντα και τωρινοί
άψαχτοι επαναληψίες] da, wo jetzt die drei Doerfer Solos,
Peristera und Mesorugi stehen, ich erhielt aber nach meiner
Rueckkehr aus dieser Gegend von einem unterrichteten Griechen,
der gleichfalls dort gewesen war, zu Athen die Nachricht, dass sich
Mauern einer griechischen Feste tiefer in Aroanischen Gebirge
suedlich von Solos und westlich von dem Orte Zarucla finden,
deren Lage gerade fuer Nonacris passte. (Chr. Th. Schwab,
*Arkadien, seine Natur, seine Geschichte, seine Einwohner, seine
Alterthuemer*, 1849, p. 47). Το χωρίο και την πληροφορία
αναφέρει ο H. von Gaertringen IG V 2 p. 83b. 150-2, αλλά έκτοτε
έχει λησμονηθεί στα τετριμμένα της αρχαιολογικής επιστήμης.

Τέλος προς Ν. οδός έφερε προς Καφυές και (Αρκαδικό) Ορχομενό.

7.00 μ.μ.

Σεμινάριο προετοιμασίας: τα πρό του μυστηρίου.

Μέρος Α'

Τα Πελασγικά και η Απολλώνια Επιφάνεια στον Φενεό.

Απόλλων και Ηρακλής. Το Επεισόδιο του Τρίποδα. –
Μυθολογία και Ιστορία: η εμπλοκή του Ηρακλή σε Ηλεία και
Τριφυλία (Πυλία) και τα Δωρικά. Η Βία της Ισχύος στην
Υπηρεσία του Απόλλωνος. Η παρουσία του Ηρακλή στον
Φενεό και η επικράτηση του πρωθήβη Άνακτα.

Μέρος Β'

Η Στυξ και τα Ύδατα της Στυγός.

Τα Φαινόμενα του Άιδη ή τα Ορατά του Αόρατου. **Από το φυσικό τοπίο στην χωρογραφία του επέκεινα.** Η Αρκαδική Στυξ και οι Ομηρικές και Ησιόδειες περιγραφές. Ανάλογα: ο Θεσπρωτικός Αχέρων και ο Άιδης.

Τα Ύδατα της Στυγός και η Δαιμονική Κοσμική Τάξη. Σχέση του Δαιμονικού προς την Χθόνια Γονιμότητα και την Βία της Ισχύος.

Η πρώιμη Ορφική εκδοχή και φιλοσοφικοθεολογικός Συμβολισμός: ο κοσμικός θορός και η σπερματική βροχή. Το αλλόμενον ύδωρ της ζωής. Το Άντρο και οι μυχοί.

Ο “Κόσμος” ως Άδης αντί Κάλλους, ως τιμωρία αντί διακόσμησης, ως άχθος αντί παιχνιδιού.

(Φερεκύδης, Πυθαγόρειοι, Παρμενίδης, Εμπεδοκλής). - Απολλοδώρου Περί Θεών και Πορφυρίου Περί Στυγός.

Η Δαιμονική και η Ολύμπια Κοσμική Τάξη. Αντίθεση και Υπαγωγή. Η Νέα Θρησκευτικότητα. Ορισμός της με βάση την κοσμοθεωρία και βιοθεωρία του Θανάτου.

*Στὺξ δ' ἔτεκ' Ὠκεανοῦ θυγάτηρ Πάλλαντι μιγεῖσα
Ζῆλον καὶ Νίκην καλλίσφυρον ἐν μεγάροισι
καὶ Κράτος ἠδὲ Βίην ἀριδείκετα γείνατο τέκνα.
τῶν οὐκ ἔστ' ἀπάνευθε Διὸς δόμος, οὐδέ τις ἔδρη,
οὐδ' ὀδός, ὅππῃ μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύει,
ἀλλ' αἰεὶ παρ Ζηνὶ βαρυκτύπῳ ἐδριόωνται.
ὥς γὰρ ἐβούλευσε Στὺξ ἄφθιτος Ὠκεανίνῃ
ἤματι τῶ, ὅτε πάντας Ὀλύμπιος ἀστεροπητῆς
ἀθανάτους ἐκάλεσσε θεοὺς ἐς μακρὸν Ὀλυμπον,
εἶπε δ', ὅς ἂν μετὰ εἶο θεῶν Τιτῆσι μάχοιτο,
μὴ τιν' ἀπορραΐσειν γεράων, τιμὴν δὲ ἕκαστον
ἐξέμεν ἦν τὸ πάρος γε μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.*

τὸν δ' ἔφαθ', ὅστις ἄτιμος ὑπὸ Κρόνου ἢ δ' ἀγέραςτος,
τιμῆς καὶ γεράων ἐπιβησέμεν, ἢ θέμις ἐστίν.
ἦλθε δ' ἄρα πρώτη Στύξ ἄφθιτος Οὐλυμπόνδε
σὺν σφοῖσιν παίδεσσι φίλου διὰ μήδεα πατρός.
τὴν δὲ Ζεὺς τίμησε, περισσὰ δὲ δῶρα ἔδωκεν.
αὐτὴν μὲν γὰρ ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὄρκον,
παῖδας δ' ἦματα πάντα ἐοῦ μεταναιέτας εἶναι.
ὥς δ' αὐτῶς πάντεσσι διαμπερές, ὥς περ ὑπέστη,
ἔξετέλεσσ', αὐτὸς δὲ μέγα κρατεῖ ἠδὲ ἀνάσσει.
Ἡσίοδος, *Θεογονία*, 383-403

Ἡ σημασία της λεγόμενης καταχρηστικά Ανατολίζουσας περιόδου της τέχνης. Κορινθιακή αγγειογραφία και τα αετώματα και ελεύθερα αγάλματα της πρώτης μνημειακής αρχιτεκτονικής και γλυπτικής. **Τα τερατώδη και μεικτά όντα (Γοργώ, Μέδουσα, Σφίγγα, Χίμαιρα, Κένταυροι) και η Απολλωνοποίηση του Δαιμονικού. Ο Απόλλων αναλαμβάνει ακόμη και τις προστατήριες και αποτροπαικές λειτουργίες του φρικτού και φοβερού, δεόμεστου και σεβαστού. Το Κάλλος σώζει.**

Έπος και Λυρική ποίηση.

Τελική φάση καθολικού Εξαπολλωνισμού: Ζευς-Απόλλων: Ζευς αγένειος, Ζευς Παις, Ζευς Πρωθήβης. -- Ζευς Σωτήρ αγένειος, τέμενος στην αγορά του Αιγίου (Παυσανίας VII, 23, 9). **Ζευς Παις του Κάλλους**, ορειχάλκινο άγαλμα του Αγελάδα με ιερέα τον κάλλιστο παίδα στο Αίγιο (Παυσανίας VII, 24, 4. Όπως για τον **Απόλλωνα Ισμήνιο** των Θηβών, έργο του Κάναχου πανομοιότυπο του **Φιλήσιου Απόλλωνα** στην Μίλητο, από τον ίδιο καλλιτέχνη). **Ζευς Μέγας ή Αιγιέων Παις** σε νομίσματα ο πρωθήβης Ζευς του Αιγίου (του Αγελάδα). Πανομοιότυπος ωαύτως ο Ιθωμάτας Ζευς (επίσης του Αγελάδα, Παυσανίας IV, 33, 2). Εικόνα του σε νομίσματα, γυμνός, με κουρητική κόμη, κρατεί στην υψωμένη δεξιά κεραυνό, στην εκτεταμένη αριστερά επικάθεται αετός, ενώ εμπρός του κείται τρίπους. Cf. τον Δία του Ugento.

Μέρος Γ'

Ἡ Κυριαρχία του Απόλλωνα.

Θρησκευολογικό σύμβολο, πολιτισμικό ιδεώδες, οδός σκέψης, κώδικας αξιολογίας και τρόπος ζωής. Ἡ Νέα Θρησκευτικότητα: Θεωρία του Κόσμου και Βίωμα της Ὑπαρξης.

Ἡ πεμπτουσία του Ἑλληνισμοῦ.

9.45 μ.μ.

Δείπνο

Κυριακή, 28 Αυγούστου

9.30 π.μ.

**Άνοδος στα Ύδατα της Στυγός.
Το Βάπτισμα.
Εποπτεία.**

Κάθοδος.

Εορταστικό Συμπόσιο

Επάνοδος